

VISUELE SELECTIE IN HET VERKEER

Een interimrapport

R-89-60

Drs. M.P.Hagenzieker

Leidschendam, 1989

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

INHOUD

VOORWOORD

Voorwoord

1. Inleiding

2. Wat moet op welk moment worden waargenomen?

3. Wat wordt of kan op welk moment worden waargenomen?

4. Verschil tussen wat zou moeten worden waargenomen en wat in feit wordt waargenomen

5. Welke processen spelen een rol bij wat wordt waargenomen?

5.1. Inleiding

5.2. Onderliggende processen

6. Hoe kan dat wat waargenomen moet worden afgestemd worden op dat wat kan worden waargenomen?

7. Opzet en resultaten van het onderzoek

7.1. Vraagstelling

7.2. Methode experimenten 1 en 2

7.3. Resultaten experimenten 1 en 2

7.4. Methode experiment 3

7.5. Resultaten experiment 3

8. Conclusies

9. Discussie en aanbevelingen voor verder onderzoek

Literatuur

Om een volledig beeld van de rol van visuele waarneming in het verkeer te verkrijgen zou ten eerste bekend moeten zijn welke kenmerken of aspecten van het verkeersbeeld waargenomen moeten worden om de verkeersstaak goed te kunnen uitvoeren (zie Hoofdstuk 2). Ook zou bekend moeten zijn wat verkeersdeelnemers in de praktijk in feite waarnemen of kunnen waarnemen op verschillende momenten en in verschillende situaties (zie Hoofdstuk 3).

## 8. CONCLUSIES

De algemene conclusie uit deze experimenten is dat een opvallend object tussen andere voor de taak niet relevante elementen (in termen van vorm en/of kleur) niet noodzakelijkerwijs de aandacht trekt naar de plaats van dat object. Als een opvallend object niet relevant was voor de uit te voeren taak dan kon dit genegeerd worden. Tevens lijkt het plotseling veranderen van de vorm van een element in het gezichtsveld tijdens de aanbieding wel automatisch de aandacht te trekken. Taakrelevantie blijkt cruciaal te zijn bij het zoeken in aanwezigheid van (fysisch) opvallende elementen. Deze resultaten zijn derhalve niet in overeenstemming met de traditionele definities van "opvallendheid", d.w.z. dat het trekken van aandacht bepaald wordt door fysische kenmerken alleen.

Samengevat: Een object dat in termen van fysische kenmerken opvallend te noemen is, trekt niet automatisch de aandacht, alleen als zo'n opvallend object tevens relevant is voor de uit te voeren taak. Als sprake is van plotselinge verandering veroorzaakt dit - soms - wel automatische aandacht naar de plaats van dat element.